

ISTANBULIN YLEISSOPIMUKSEN NELJÄ PERUSPERIAATETTA

Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin
kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan
ehkäisemisestä ja torjumisesta

EHKÄISEMINEN

SUOJELU

SYYTETOIMET

**YHTEENSOVITETUT
TOIMINTAPERIAATTEET**

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

EHKÄISEMINEN

Jos maa on ratifoinut Istanbulin yleissopimuksen, sen on toteutettava seuraavat toimenpiteet:

Joukkoviestinten ja yksityisen sektorin kannustaminen

Asetetaan standardeja, joilla lisätään arvostusta eri sukupuolirooleja kohtaan ja kyseenalaistetaan naisiin kohdistuvaa väkivaltaa sallivia asenteita

Tiedotuskampanjat

Lisätään tietoa väkivallan eri muodoista sekä niiden tuhoisista seurauksista ja vaikutuksista naisiin ja lapsiin

Väkivallattomuutta ja naisten ja miesten tasa-arvoa koskeva koulutus

Sisällytetään sukupuolten tasa-arvoa, sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa, väkivallatonta konfliktinratkaisua ja oikeutta henkilökohtaiseen koskemattomuuteen koskevaa oppimateriaalia virallisiin opetussuunnitelmiin kaikilla koulutusasteilla

Sukupuolistereotyypioiden kyseenalaistaminen

Edistetään muutoksia naisten ja miesten sosiaalisissa ja kulttuurisissa käyttäytymistavoissa

Naisten voimaantumisen edistäminen

Laaditaan ohjelmia ja toimia naisten voimaantumisen lisäämiseksi sekä vastataan haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten erityistarpeisiin ihmisoikeusnäkökulmasta

Väkivallan tekijöille suunnatut ehkäisy- ja katkaisuohteimat

Perustetaan ohjelmia, jotka ohjaavat perheväkivallan tekijöitä omaksumaan väkivallattoman käyttäytymisen ja joilla pyritään estämään seksuaalirikollisten syyllistyminen uusiin rikkomuksiin

Miesten ja poikien rooli

Kannustetaan miehiä ja poikia osallistumaan aktiivisesti väkivallan ehkäisemiseen

Ammattilaisten kouluttaminen

Koulutetaan väkivallan uhreja tai tekijöitä työssään kohtaavia ammattilaisia tunnistamaan väkivaltaa ja puuttumaan siihen sekä ohjaamaan heidät asianmukaisiin palveluihin

SUOJELU

Uhrien ja todistajien turvallisuuden ja tarpeiden on oltava keskeisellä sijalla kaikissa maan toteuttamissa suojele-toimenpiteissä. Heidän oikeuksiinsa sisältyy:

Oikeuksista tiedottaminen

Annetaan tietoa uhreille siitä, mistä ja miten he saavat apua ymmärtämällään kielellä

Tukipalvelut

Uhreilla tulisi olla pääsy erityisesti naisille tarkoitettuihin tukipalveluihin, jotka ovat usein tietäntyyppiseen väkivaltaan erikoistuneita. Uhreilla tulisi myös olla pääsy yleisiin palveluihin, kuten oikeudelliseen neuvontaan/apuun, psykologiseen neuvontaan, taloudelliseen tukeen sekä asumiseen, koulutukseen, sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyviin palveluihin ja työllistymisapuun.

Alueelliset ja kansainväliset valitusjärjestelmät

Uhreilla tulee olla tietoa ja pääsy alueellisiin ja kansainvälisiin valitusjärjestelmiin

Turvakodit

Uhreilla ja heidän lapsillaan tulee olla pääsy paikalliseen ja helposti saavutettavaan turvakotiin

Raiskausten ja seksuaaliväkivallan uhrien tukikeskukset

Uhreilla tulee olla pääsy lähellä sijaitsevaan ja helposti saavutettavaan keskukseseen, joka tarjoaa välitöntä lääketieteellistä neuvontaa, traumahoitoa ja oikeuslääketieteellisiä palveluja

Väkivallasta ilmoittaminen viranomaisille

Kaikkia tulee kannustaa ilmoittamaan väkivallanteoista asiaankuuluville viranomaisille uusien vaaratilanteiden estämiseksi, ilman, että salassapitosäännökset estävät ammattihenkilöitä toimimasta näin perustellusta syystä

Välittömät lähestymiskiellot

Nämä antavat poliisille valtuudet poistaa lähisuhdeväkivaltaan syylistynyt kotoaan tietyksi ajaksi ja määrätä hänet pysymään erossa uhrista

Suojelumääräykset ja lähestymiskiellot

Näiden tulisi olla uhrin saatavilla helposti ja välittömästi ilman kustannuksia

Lapsen turvallisuuden takaavat huoltajuus- ja tapaamisoikeudet

Mikäli taustalla on väkivaltaa, lapsen ja uhrin oikeudet ja turvallisuus tulee asettaa etusijalle huoltajuutta ja tapaamisoikeuksia koskevissa päätöksissä

Maksuton puhelinneuvonta

Uhrien saatavilla tulee olla ympärivuorokautisesti ja valtakunnallisesti toimiva auttava puhelin, johon voi soittaa luottamuksellisesti ja tarjoaa uhreille asiantuntijaneuvontaa ja opastaa heitä asiaankuuluviin palveluihin

Väkivaltaa todistaneen lapsen oikeudet ja tarpeet

Todistajan asemassa olevan lapsen etu tulee ottaa huomioon ja hänelle tulee tarjota ikätasoisia psykososiaalista neuvontaa

SYYTETOIMET

Jos maa on ratifoinut Istanbulin yleissopimuksen, sen on taattava seuraavien asioiden toteutuminen:

Lainvalvonta ja oikeudenkäynnit

Varoittavat seuraamukset rikoksenteikijöille

Varmistetaan, että rikoksiin ja suojelumääräysten rikkomiseen sovelletaan oikeasuhtaisia rikosoikeudellisia tai muita oikeudellisia seuraamuksia, mukaan lukien vankeusrangaistus, luovuttaminen, seuranta ja valvonta sekä huoltajuuden menettäminen

Tehokkaat syytetoimet

Naisiin kohdistuvien väkivaltarikosten tutkinnassa tai syytteesenpanossa tulee ottaa huomioon, että naisiin kohdistuu suhteettoman paljon väkivaltaa; syytteesenpanon ja tutkinnan riippumattomuus uhrin ilmoituksesta tai valituksesta ja jopa niiden jatkaminen, vaikka uhri peruuttaisi lausuntonsa tai valituksensa

Raskauttavien olosuhteiden huomioon ottaminen

Varmistetaan, että raskauttavina olosuhteina otetaan huomioon esimerkiksi uhrin läheinen suhde tekijään, rikosten kohdistuminen haavoittuvassa asemassa olevaan henkilöön, rikosten tapahtuminen lapsen läsnäollessa tai yhdessä muiden henkilöiden kanssa, äärimmäinen väkivalta tai psyykkisten haittojen aiheuttaminen, ampuma-aseiden uhka tai aiemmat tuomiot samankaltaisista rikoksista

Naisiin kohdistuvan väkivallan kriminalisoiva lainsäädäntö

Säädetään lakeja, joilla kriminalisoidaan fyysinen, psyykinen ja seksuaalinen väkivalta, seksuaalinen häirintä, vainoaminen, naisten sukuelinten silpominen, avioliittoon pakottaminen, pakkoabortit ja pakkosterilointi. Osapuolet varmistavat, että kulttuuria, perinteitä tai niin sanottua kunniaa ei pidetä väkivallan oikeutuksena.

Tehokas poliisitutkinta

Varmistetaan, että lainvalvontaviranomaiset vastaavat välittömästi avunpyyntöihin, hoitavat vaaratilanteet asianmukaisesti ja tutkivat kaikki väitteet naisiin kohdistuvasta väkivallasta

Uhrien oikeudet

Väkivaltaa kokeneiden ja todistaneiden lasten suojele

- Lapsille tarjotaan asianmukaista ja erityistä suojelua
- Seksuaalisen väkivallan, pakkoavioliiton, naisten sukuelinten silpomisen ja pakkoabortin tai -steriloinnin lapsiuhreille taataan mahdollisuus ryhtyä oikeustoimiin niin kauan kuin on tarpeen, kunnes uhri saavuttaa täysi-ikäisyyden

Yhteensovitetut riskinarvioinnit

Toteutetaan yhteistyössä asiaankuuluvien virastojen ja laitosten kanssa huomioiden toistuvat rikokset ja ampuma-aseiden hallussapito sekä tutkinnassa mahdollisesti esiin tulleet uudet tiedot

Ei uhrien syylistämistä

Tutkinnan ja oikeudenkäynnin kaikissa vaiheissa suhtaudutaan kunnioittavasti uhreihin sekä pidättäydytään uhreja syylistävistä ja heille lisäkäsitystä aiheuttavista asenteista, käyttäytymisestä ja käytännöistä

Uhrien oikeus yksityisyyteen

- Varmistetaan, että uhrin yksityisyyttä ja julkista kuvaa suojellaan ja että mahdollisuuksien mukaan vältetään kontaktia hänen ja väitetyn tekijän välillä
- Uhrien on voitava toimittaa todisteita ja tuoda esille tarpeensa ja huolenaiheensa suoraan tai edustajan välityksellä
- Uhrien on voitava todistaa oikeudessa viestintäteknologian avulla tai ainakin ilman väitetyn tekijän läsnäoloa
- Uhrin seksuaalisen historian käsittely sallitaan siviili- tai rikosoikeudenkäynnissä ainoastaan, jos se on asiaan kuuluvaa ja tarpeellista

Uhrien oikeus saada tietoa ja tukea

- Uhrit pidetään ajan tasalla tapauksen etenemisestä ja lopputuloksesta
- Mahdollisuus saada tietoa uhrien oikeuksista ja asianmukaisista tukipalveluista, joiden avulla uhrit voivat varmistaa oikeuksiensa ja etujensa toteutumisen
- Mahdollisuus julkiseen ja kansalaisjärjestöjen tarjoamaan tukeen ja apuun sekä tukihenkilöön tutkinnan ja oikeudenkäynnin aikana
- Oikeus oikeudelliseen avustamiseen ja maksuttomaan oikeusapuun
- Riippumattomien ja pätevien tulkkien tarjoaminen tarvittaessa
- Lain takaama oikeus vaatia korvausta väkivallantekijöiltä ja nostaa kanne valtion viranomaisia vastaan, jos nämä ovat laiminlyöneet velvollisuutensa toteuttaa ennalta ehkäisevät toimet tai suojelutoimet

Uhrien suojele tutkinnan ja oikeudenkäynnin aikana

- Väkivallan uhreja ja heidän perheitään suojellaan tutkinnan ja oikeudenkäynnin kaikissa vaiheissa uhkailulta, kostolta ja uudelleenuhritumiselta
- Vaihtoehtoiset riitatilanteiden ratkaisumenettelyt, kuten uhrin ja rikosentekijän välinen sovittelu, eivät ole pakollisia
- Uhrille ilmoitetaan rikosentekijän pakenemisesta tai vapauttamisesta

YHTEENSOVITETUT TOIMINTAPERIAATTEET

Jos maa on ratifioinut Istanbulin yleissopimuksen,
sen on toteutettava seuraavat toimet:

Viranomaisten välinen yhteistyö

Varmistetaan, että käytettävissä on asianmukaiset järjestelmät, joilla mahdollistetaan tehokas yhteistyö oikeuslaitoksen, syyttäjälaitoksen, lainvalvontaviranomaisten, paikallisten ja alueellisten viranomaisten ja kansalaisjärjestöjen kesken

Kansalaisyhteiskunnan ja kansalaisjärjestöjen tukeminen ja yhteistyö

Näiden toimijoiden tulisi olla mukana virallisten elinten rinnalla arvostettuina kumppaneina Istanbulin yleissopimuksen täytäntöönpanossa

Toiminnan yhteensovittaminen ja täytäntöönpanon seuranta

Luodaan tai nimetään virallinen elin valvomaan Istanbulin yleissopimuksen edellyttämien toimien yhteensovittamista, täytäntöönpanoa, seurantaa ja arviointia

Ihmisoikeuksiin perustuvat toimintaperiaatteet

Laaditaan uhrien näkökulmaa painottavaa lainsäädäntöä, jolla ehkäistään ja torjutaan kaikenlaista naisiin kohdistuvaa väkivaltaa

Koko yhteiskunnan kattava lähestymistapa

Istanbulin sopimus lähettää selkeän viestin koko yhteiskunnalle. Kaikkien on ymmärrettävä, että naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja perheväkivaltaa ei suvaita.

Toimintaperiaatteiden ja palvelujen rahoitus

Taataan riittävä rahoitus kaikille Istanbulin yleissopimuksen täytäntöönpanoon osallistuville osapuolille, myös kansalaisjärjestöille

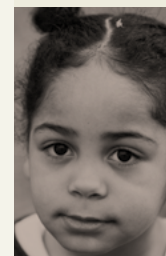
Kattava lainsäädäntö ja sukupuolisensitiiviset toimintaperiaatteet

Otetaan käyttöön säännöksiä ja tukitoimenpiteitä kaikkien tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien väkivallan muotojen ehkäisemiseksi

Tutkimus ja tietojen kokoaminen

Kootaan ja eritellään tietoja kaikkien naisiin kohdistuvan väkivallan muotojen esiintyvyydestä ja niihin liittyvien toimien tehokkuudesta, tehdään tutkimusta asiasta sekä viestitään tuloksista kansalaisille ja muiden maiden vastaaville toimielimille vertailua varten ja yhteistyön edistämiseksi

www.coe.int/conventionviolence

FIN

www.coe.int

Euroopan neuvosto on maanosan johtava ihmisoikeusjärjestö. Siihen kuuluu 46 jäsenvaltiota, mukaan lukien kaikki Euroopan unionin jäsenet. Kaikki Euroopan neuvoston jäsenvaltiot ovat allekirjoittaneet Euroopan ihmisoikeussopimuksen, jonka tavoitteena on suojella ihmisoikeuksia, demokratiaa ja oikeusvaltiota. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin valvoo sopimuksen toteutumista jäsenvaltioissa.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE